

Globális megatrendek III.4.

Környezet, társadalom, politika, gazdaság

Dr. Zlinszky János

Egyetemi docens

NKE VTK

FELELŐSSÉG:

Ki a felelős a kialakult helyzetért?

Környezet, társadalom, politika, gazdaság

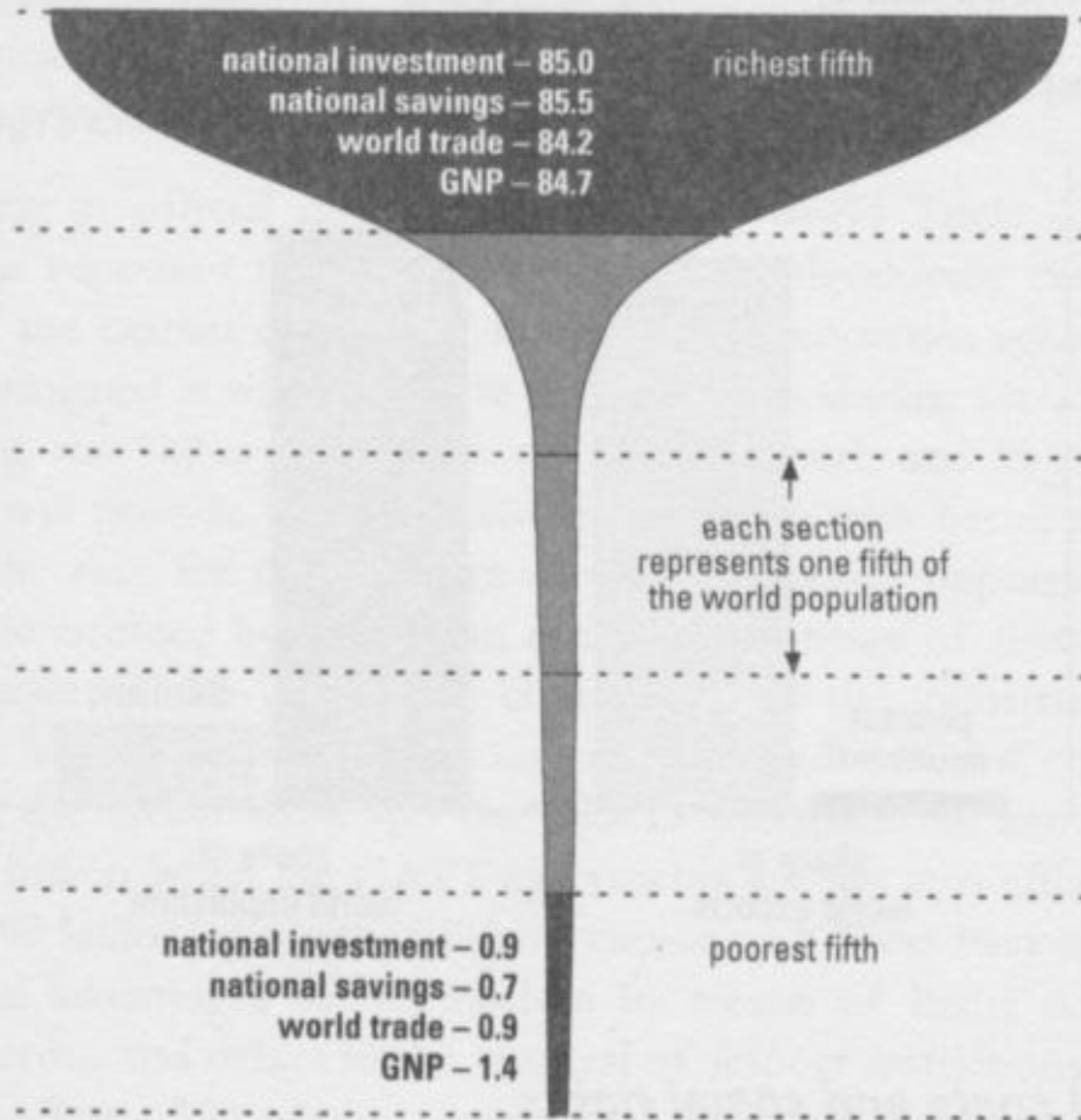
1. Elhelyezkedésük, természetük: egy többszörösen összetett „öko-szociális” anyagforgalmi rendszer alrendszerei!
2. Az alrendszerek működésének, kölcsönhatásaiknak peremfeltételei („framework conditions”): lehet objektív és szubjektív, azaz alkalmazkodást igénylő illetve megállapodást igénylő, „negotiable” vagy „non-negotiable”.
3. Amiről korábban volt szó: „népességgrobbanás”; „zöld forradalom”; „reálgazdaság exponenciális növekedése”; „peak everything”.
4. Mindezek hosszútávú (kölcsön)hatásai az „öko-szociális rendszerre”? (A Föld eltartóképessége: számítások és valóság.)
5. Mozgásterünk (objektív) határai (Planetary Boundaries): N, biodiverzitás, klíma, ózon, stb.

6. „Pezsgőspohár”: társadalmi egyenlőtlenségek

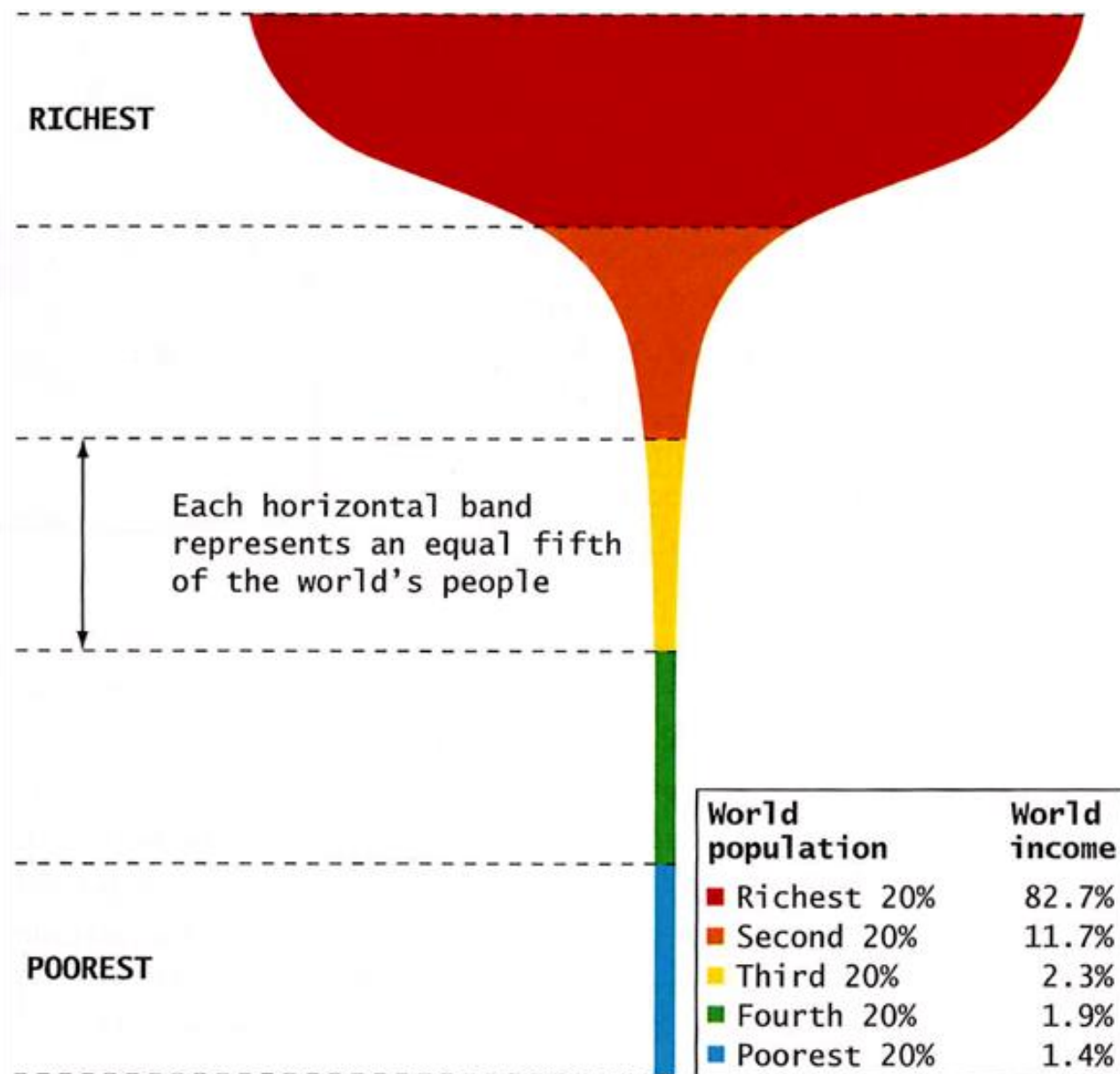
(GDP, fiatalok, wackernagel, oktatás, halandóság CO2 kibocs)

Joburg deklaráció

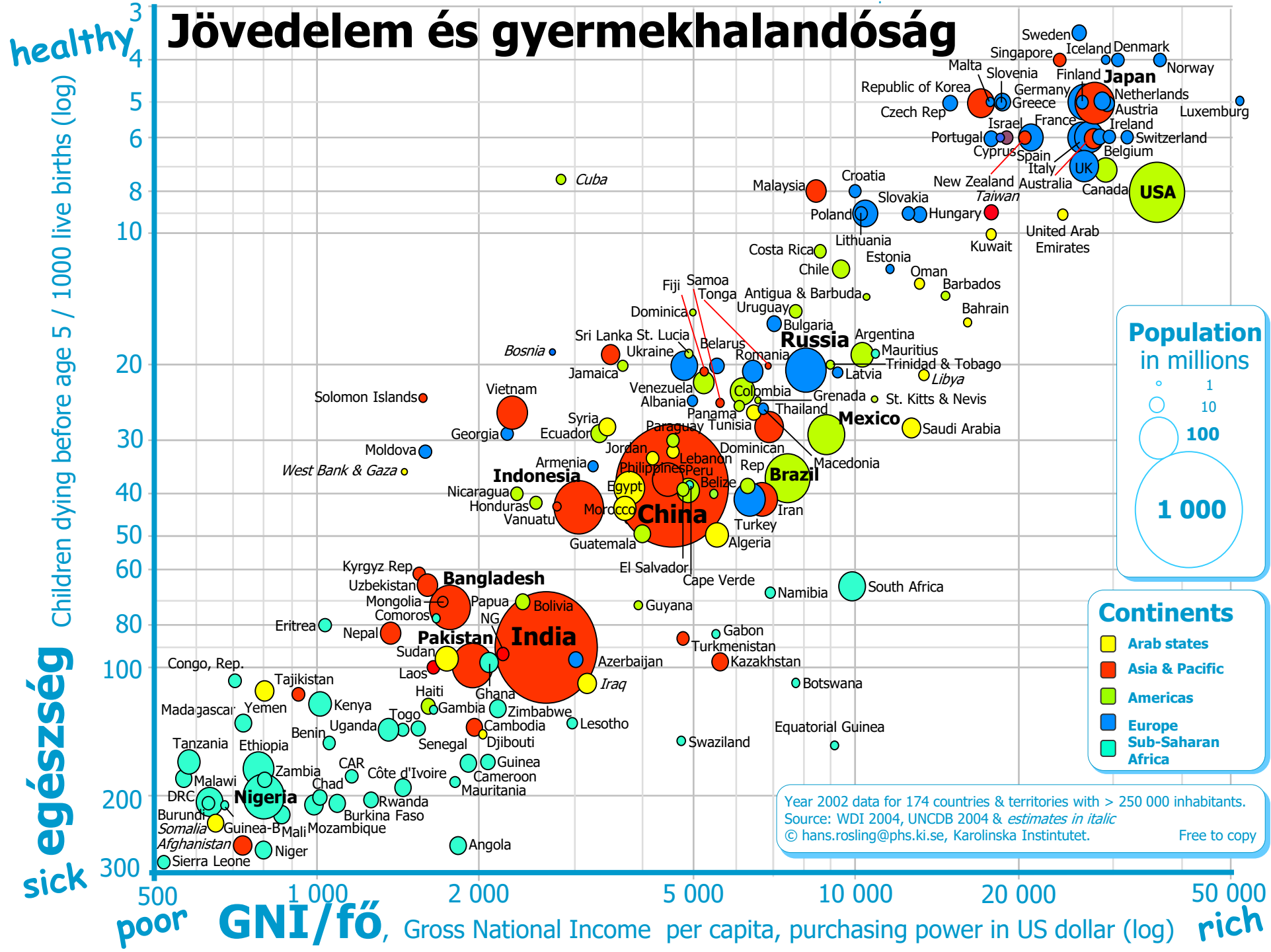
Figure 7.2 Distribution of economic activity between North and South, 1991
(% of global total) (Source: UNDP, 1994)

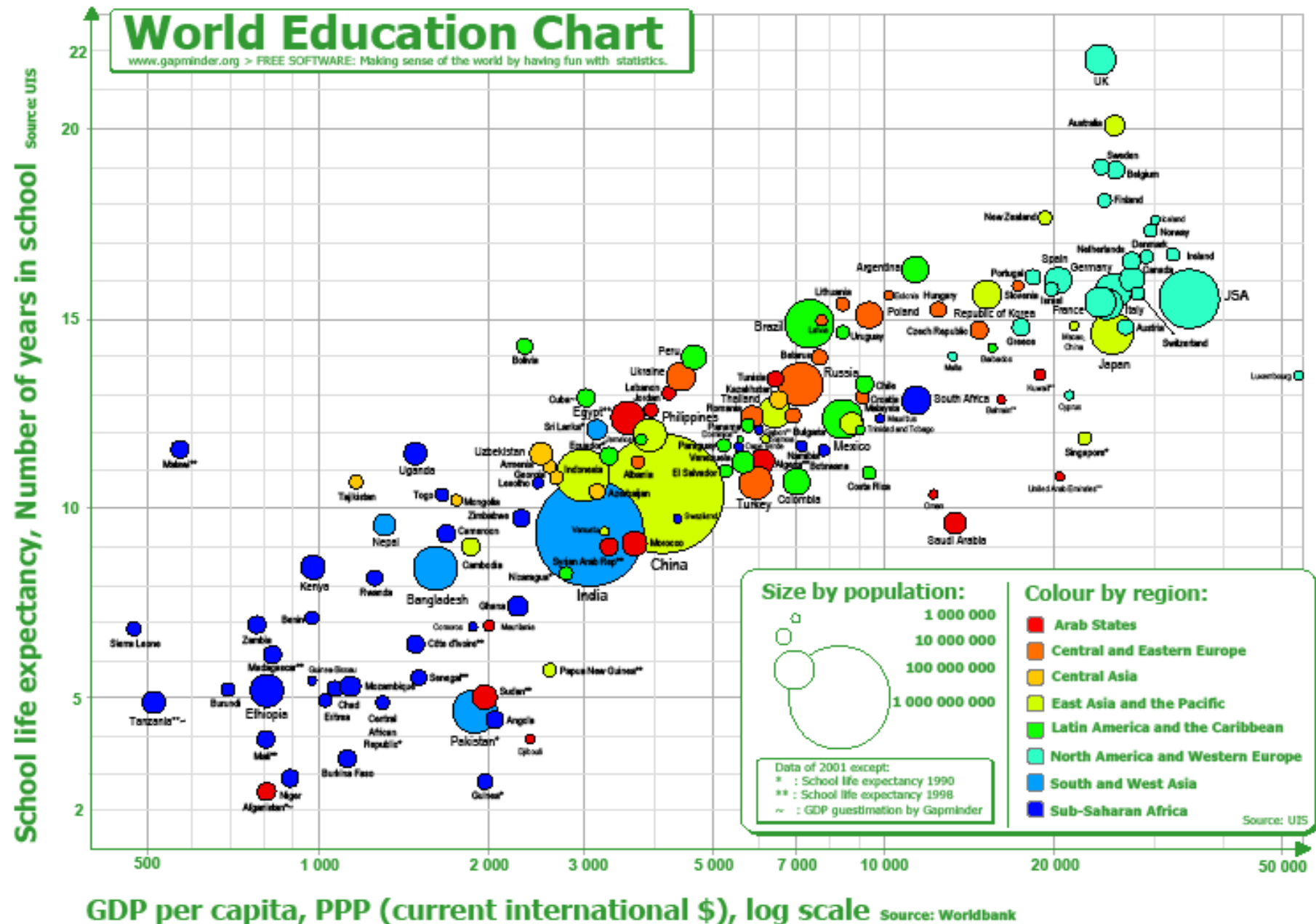
Vagyon, jövedelmek egyenlőtlensége

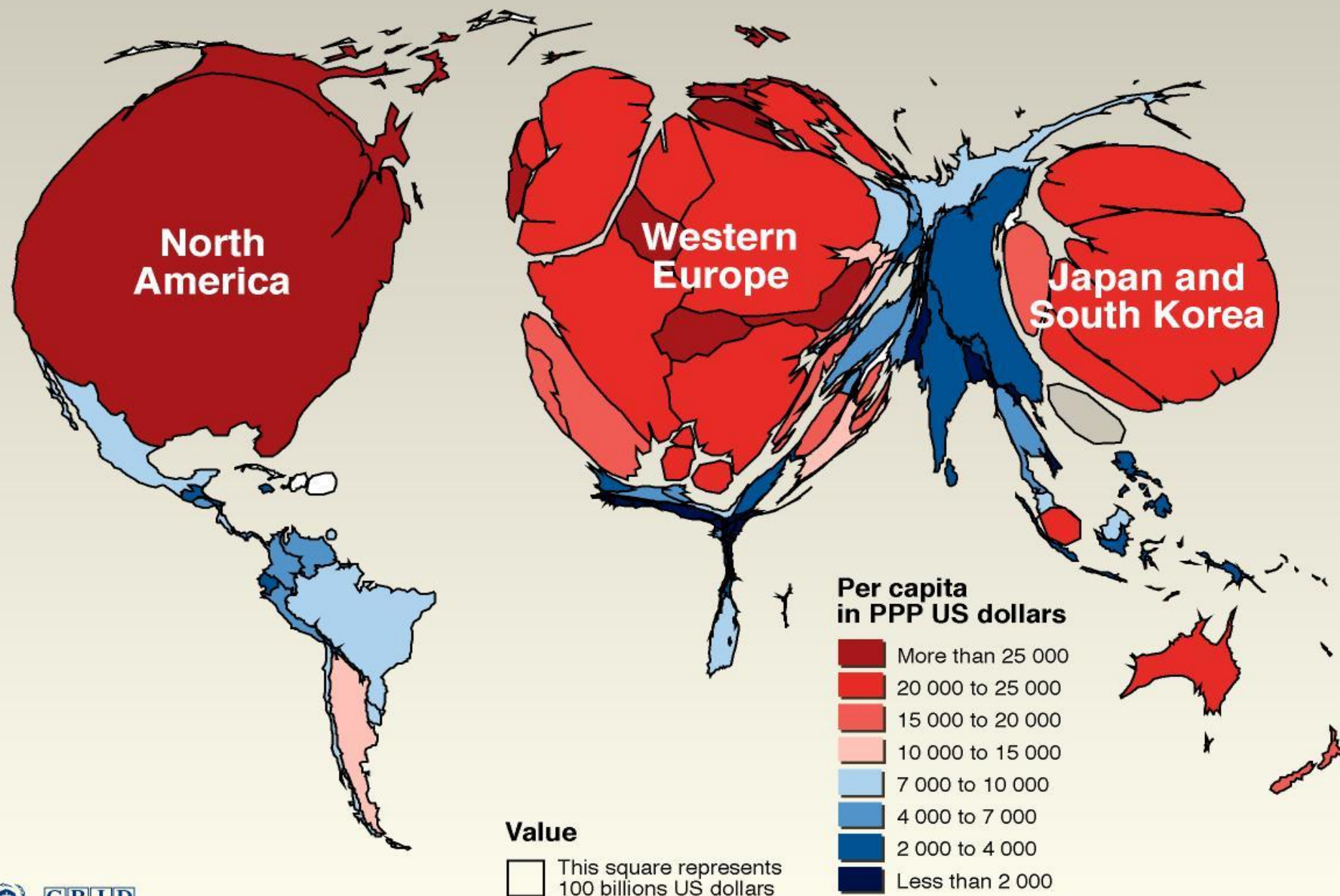
(UNDP)

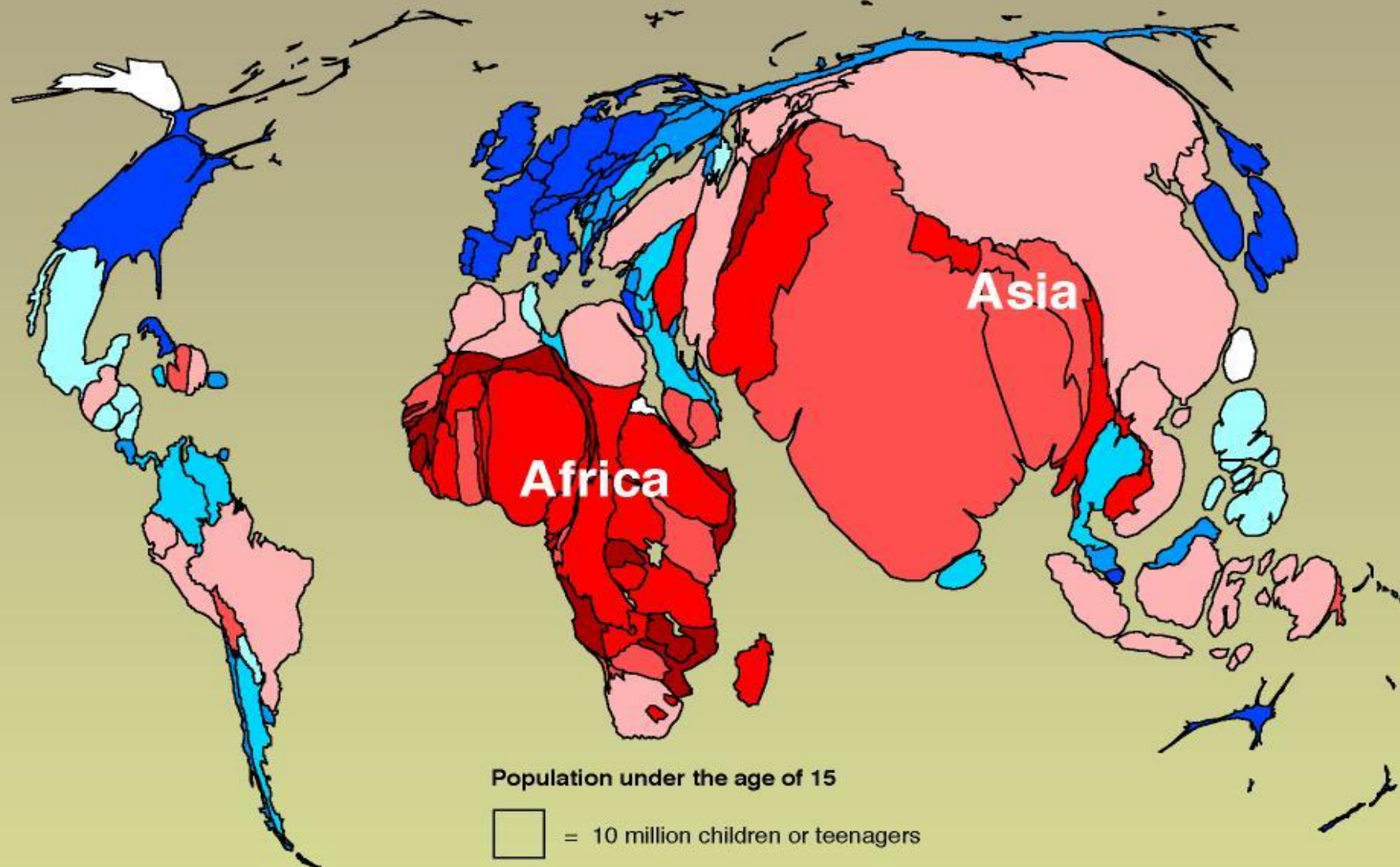

Tanulás és GDP

Gross Domestic Product

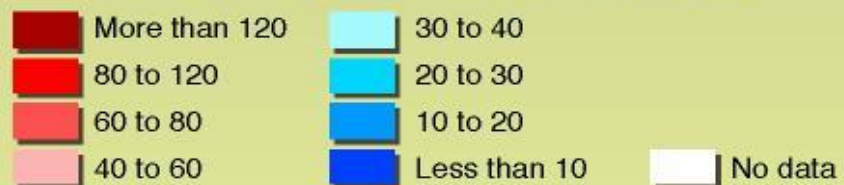

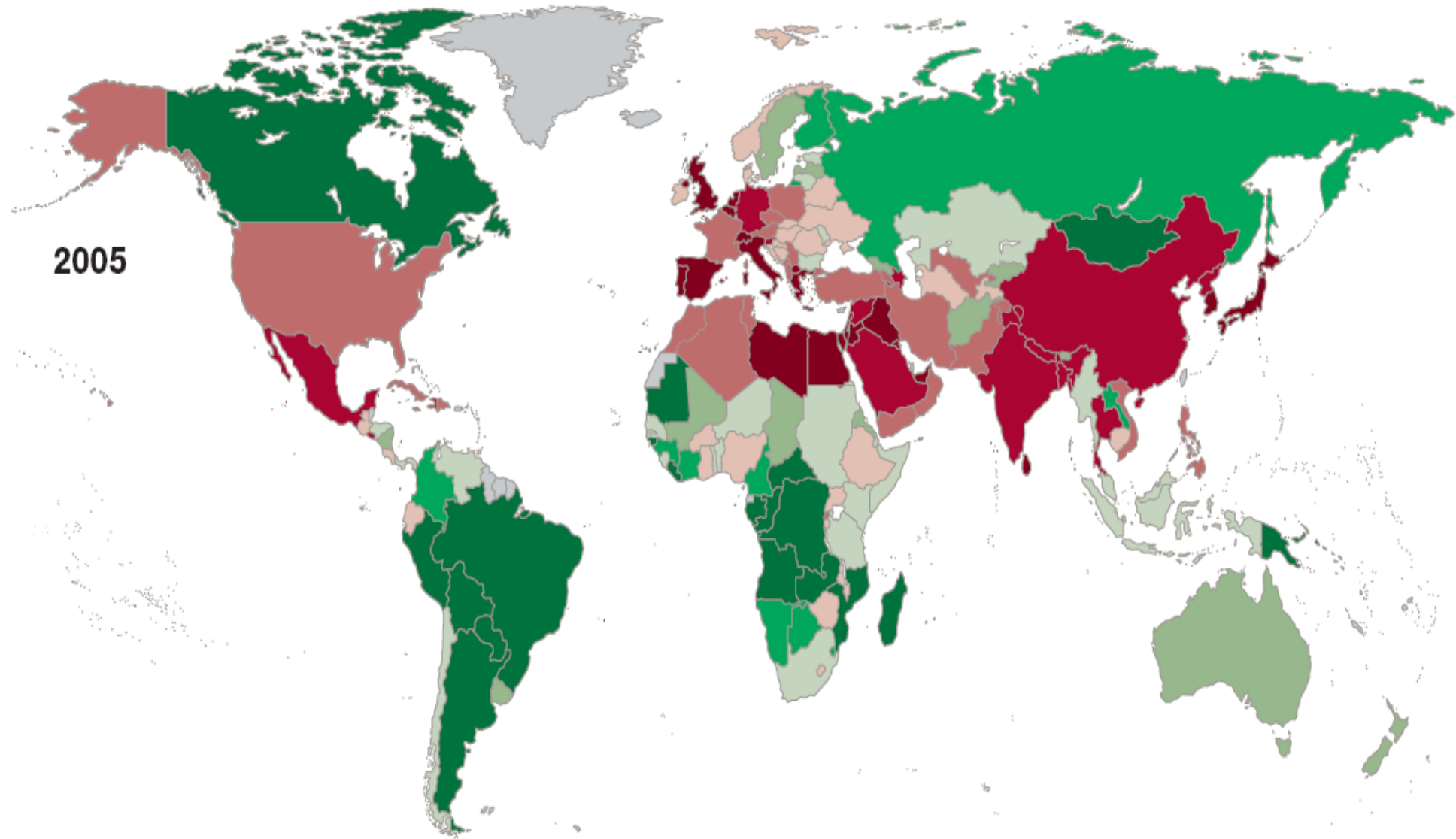
Population under the age of 15

□ = 10 million children or teenagers

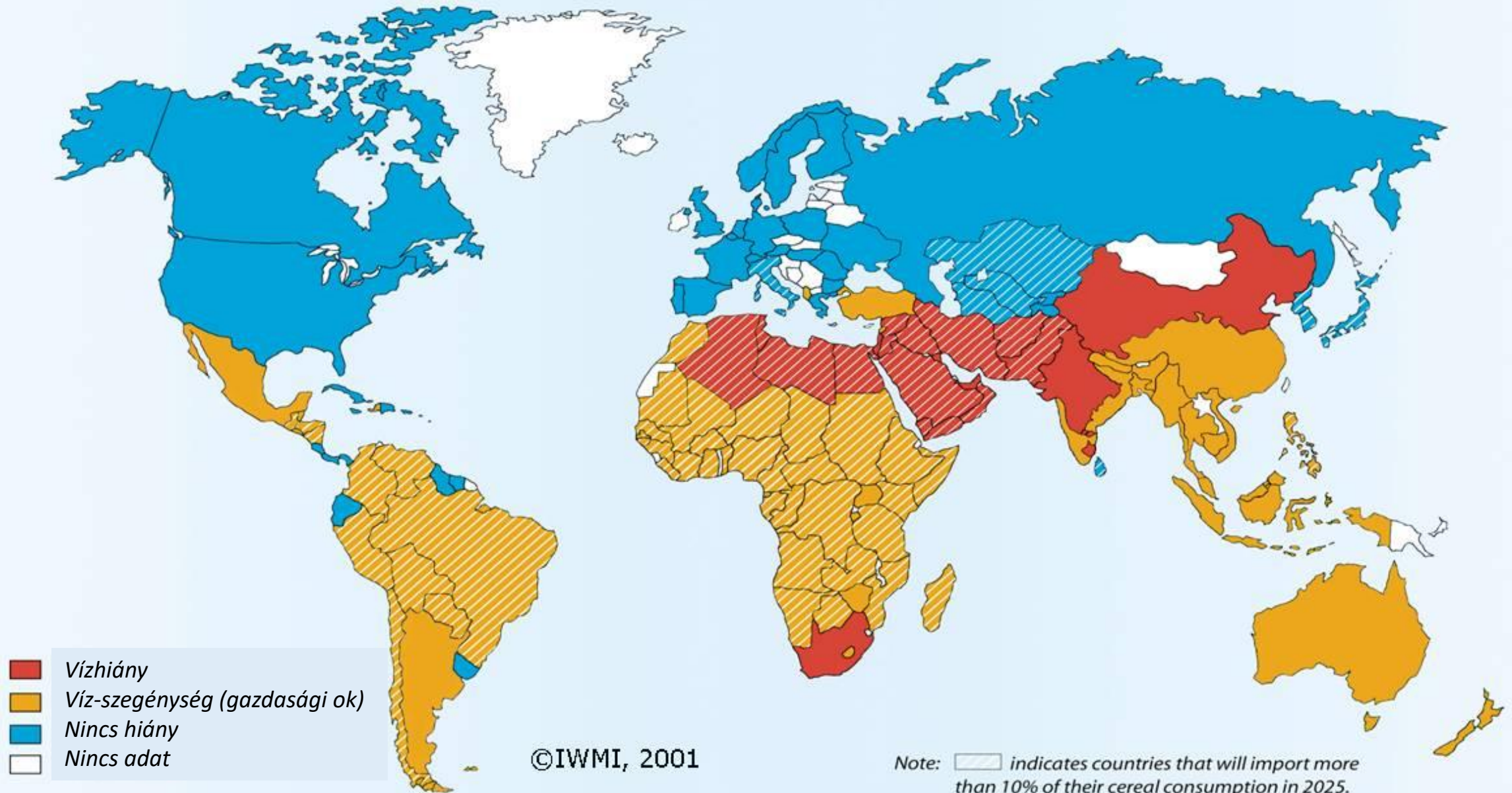
Infant mortality rate (infant deaths per 1 000 live birth)

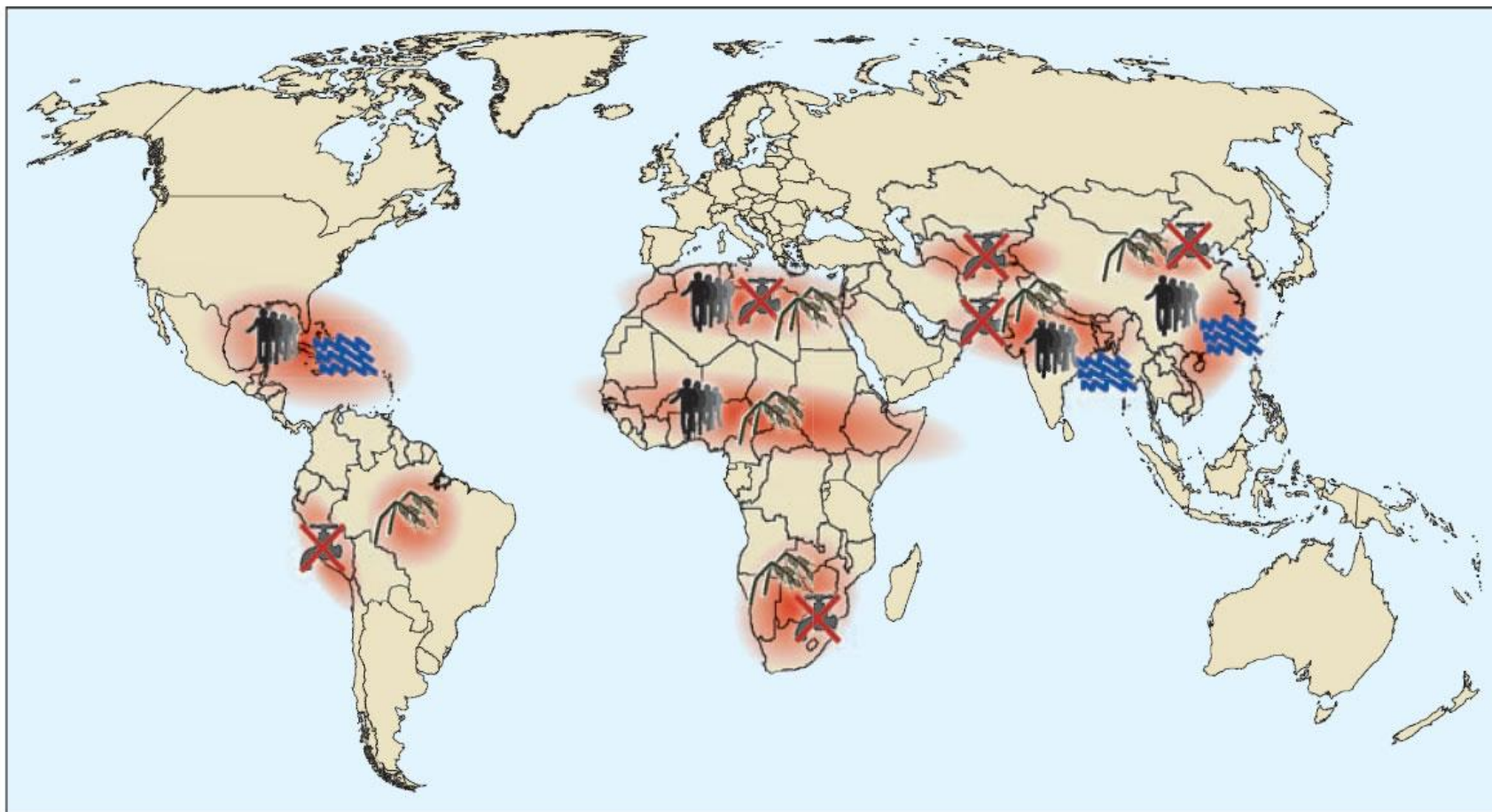
Öko-hitelezők és öko-adósok, 2005

Projected Water Scarcity in 2025

Természeti csapások, destabilizálódó régiók...

Konfliktus lehetőségek kiválasztott kritikus zónákban

Klímaváltozás előidézte ivóvíz
erőforráscsökkenés

Klímaváltozás előidézte csökkenés
az élelemtermelésben

Kritikus zóna

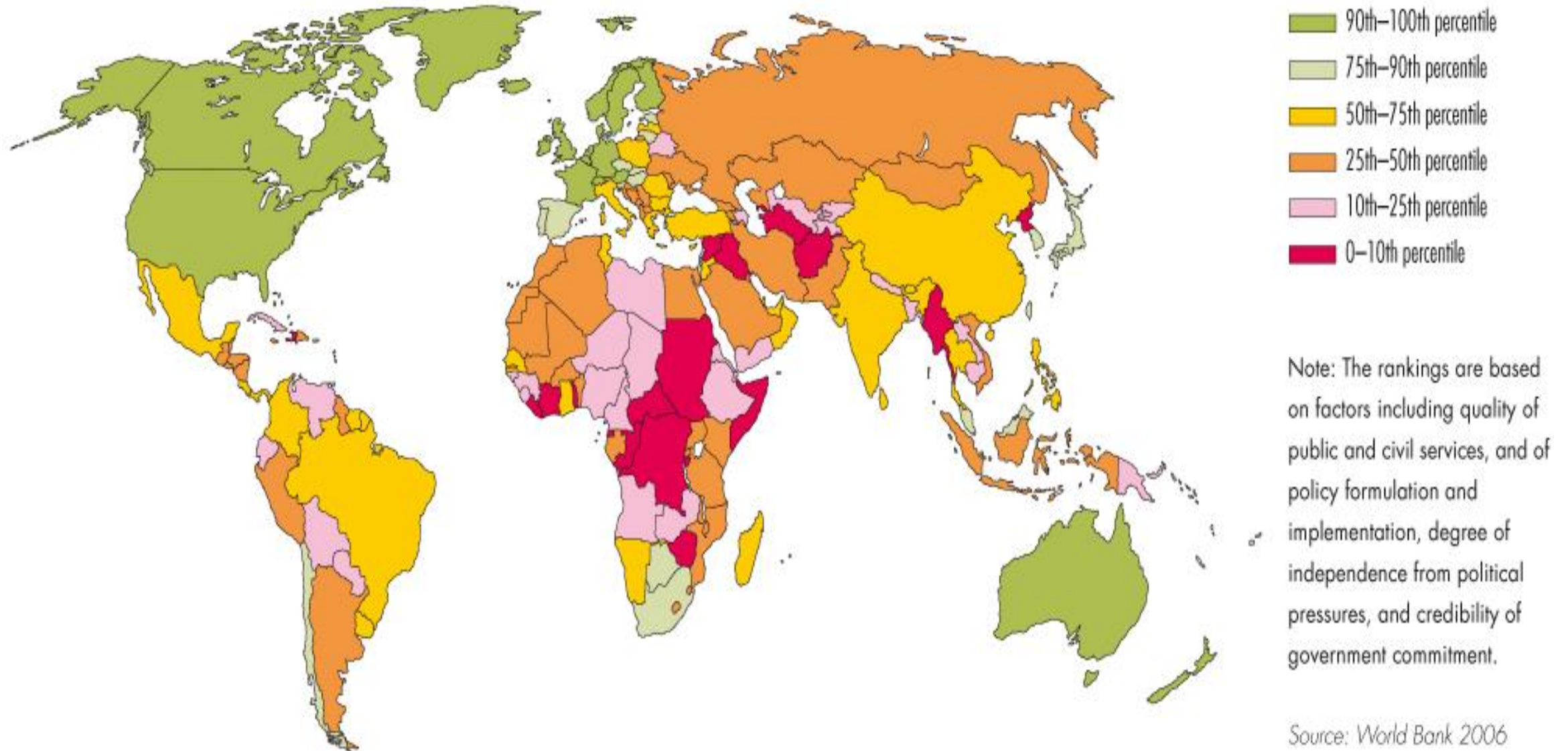
Klímaváltozás előidézte vihar és
árvíz növekedés

Környezetileg előidézett
migráció

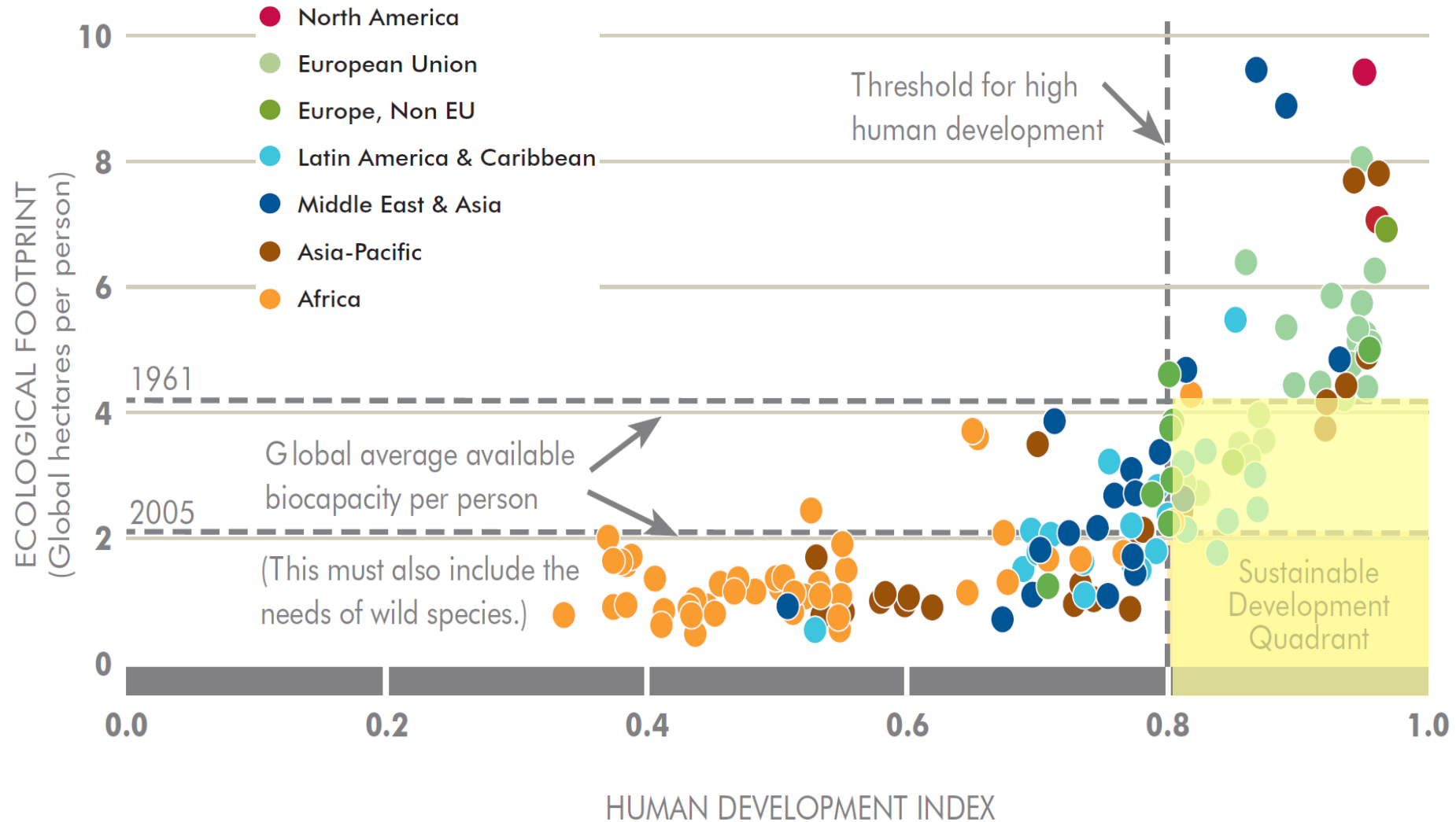
Rangsor: az államigazgatás minősége, tisztasága, hatékonysága

Figure 7.5 Government effectiveness (2005)

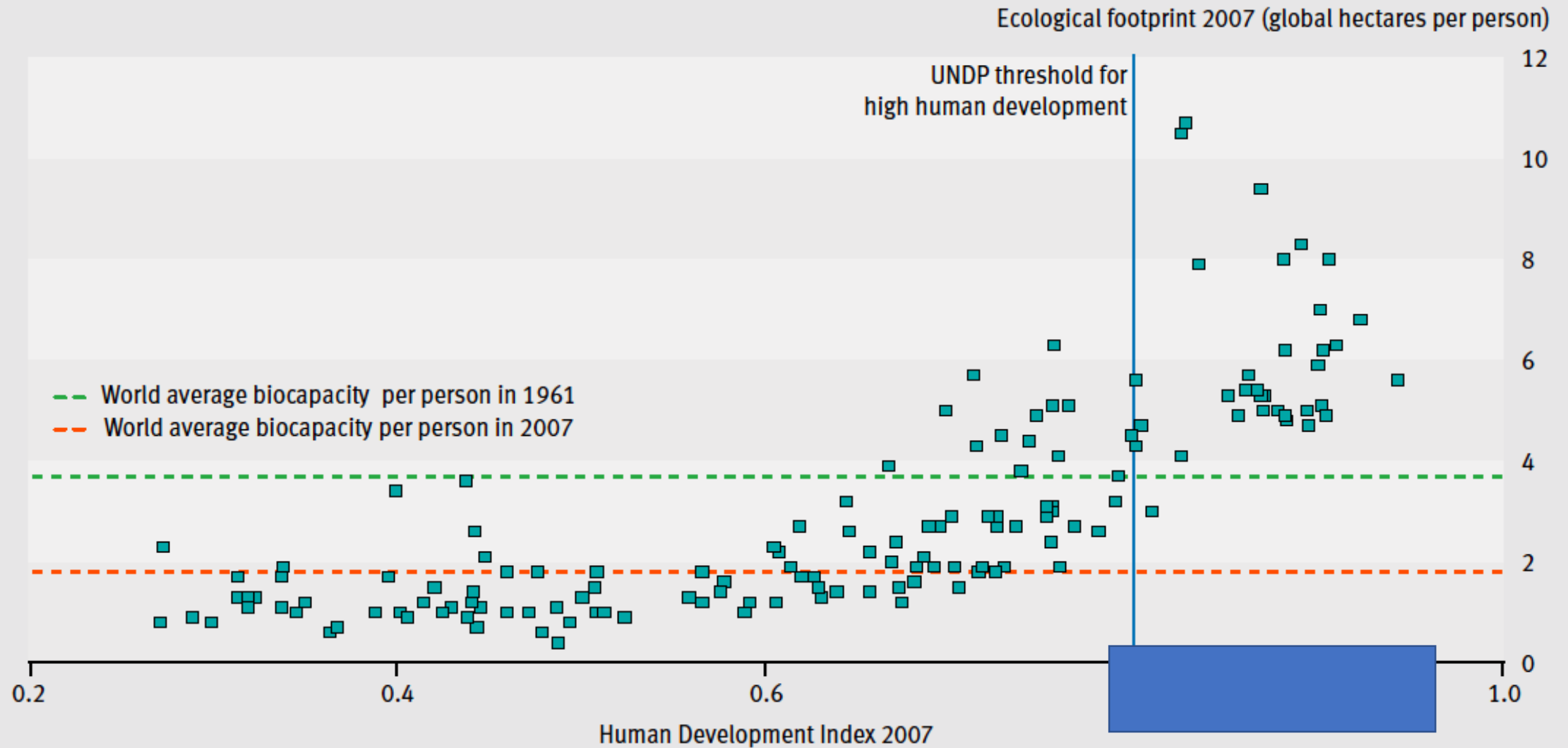

Egyre több ország távolodik a fenntarthatóságtól!

(Graph by Mathis Wackernagel, for the WSF 2009, Budapest)

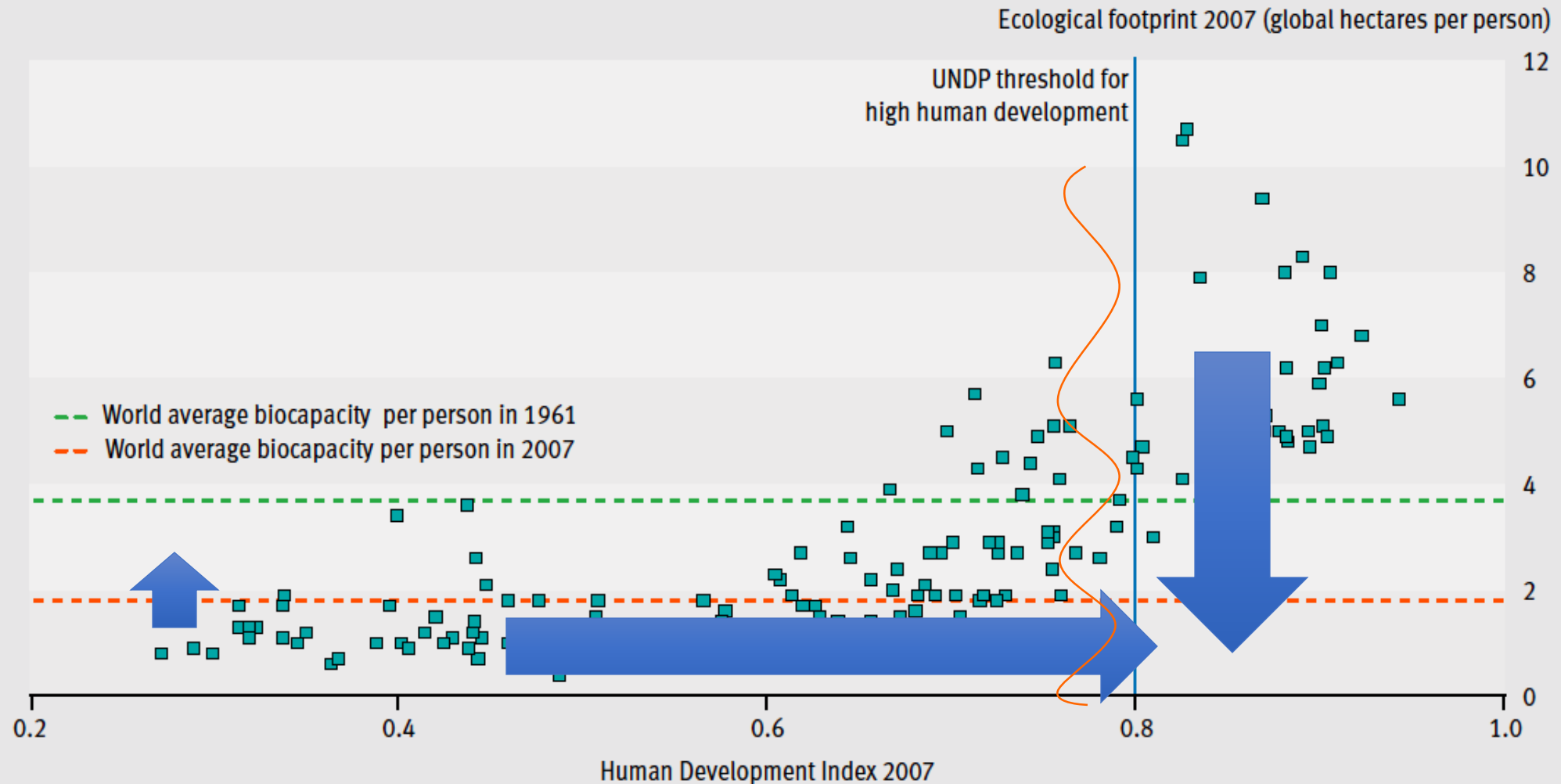
A “kék területen” lenne jólét és biztonság...

This figure plots countries on the basis of two indicators: the Human Development Index (HDI) and the ecological footprint per person. In order to achieve sustainability, countries must move towards the bottom right corner and as such decouple human development from natural resource use and environmental impacts (UNEP 2011c). The figure shows that worldwide, no country held that position in 2007.

Note: A blue box in the bottom right corner of the plot indicates the area where high human development is achieved without exceeding biocapacity. Source: Global Footprint Network, 2010; UNDP, 2009.

...emberhez méltó társadalom, a környezet eltartóképességén belül!

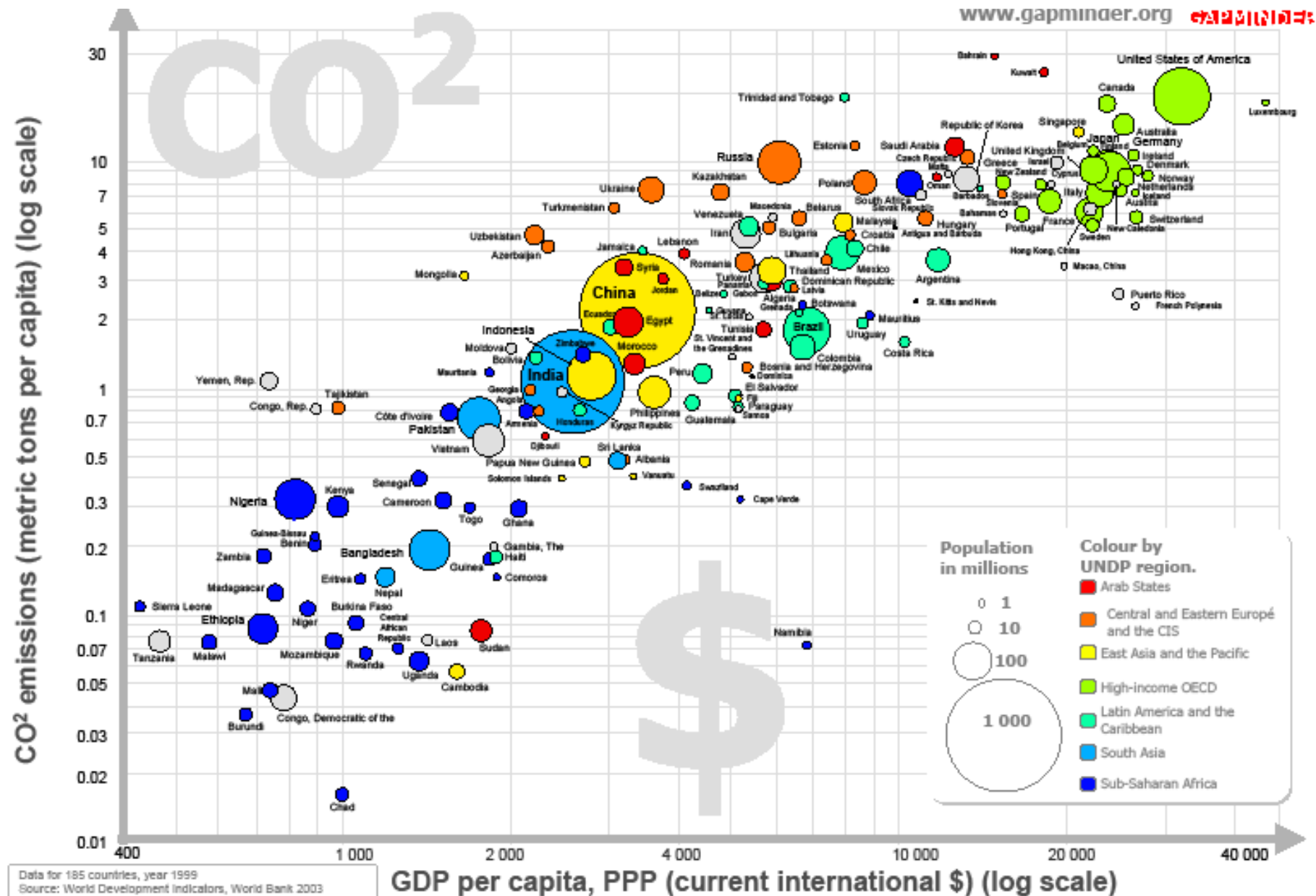

This figure plots countries on the basis of two indicators: the Human Development Index (HDI) and the ecological footprint per person. In order to achieve sustainability, countries must move towards the bottom right corner and as such decouple human development from natural resource use and environmental impacts (UNEP 2011c). The figure shows that worldwide, no country held that position in 2007.

Note: A global hectare is a hypothetical area equivalent to 1 hectare of globally averaged productivity.

Source: Global Footprint Network 2010; UNDP 2009

CO2 kibocsátás/fő & GDP/fő (log-log skálák)

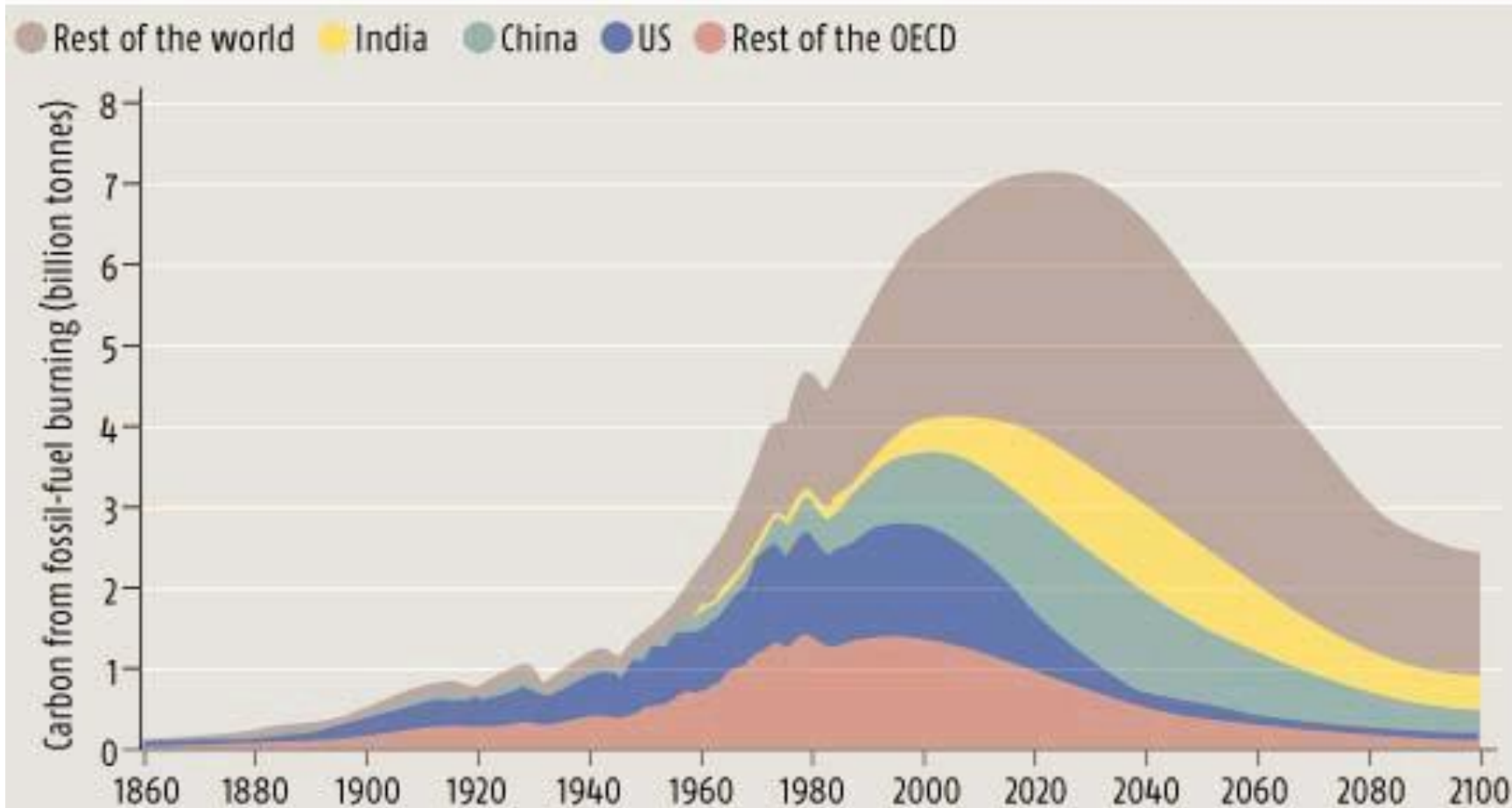
Igazságos kibocsátási határok

(fenntartható fejenkénti terhelés $\times$ lakosság)

CONTRACTION & CONVERGENCE MODEL

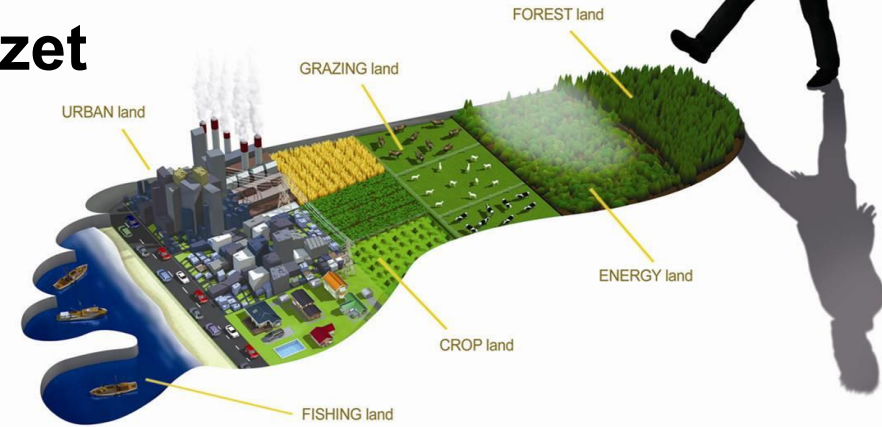
Convergence (universal emissions target per person) achieved by 2050.

Contraction (falling global emissions) completed by 2100

Globális fenntarthatatlanság

Mi a fenntarthatatlan? A környezet
embert fenntartó állapota!

Túl sok és/vagy túl nagy!

$$I = P \times A \times T$$

$$I = f(P, A, T)$$

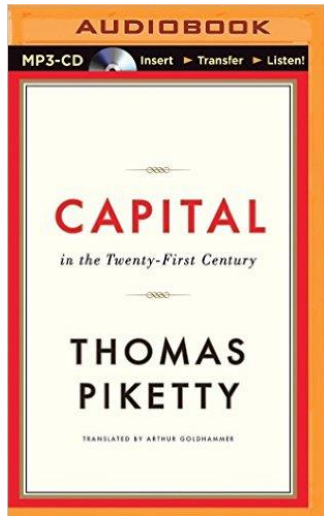
I impakt (környezetterhelés)

P populáció (népesség létszám)

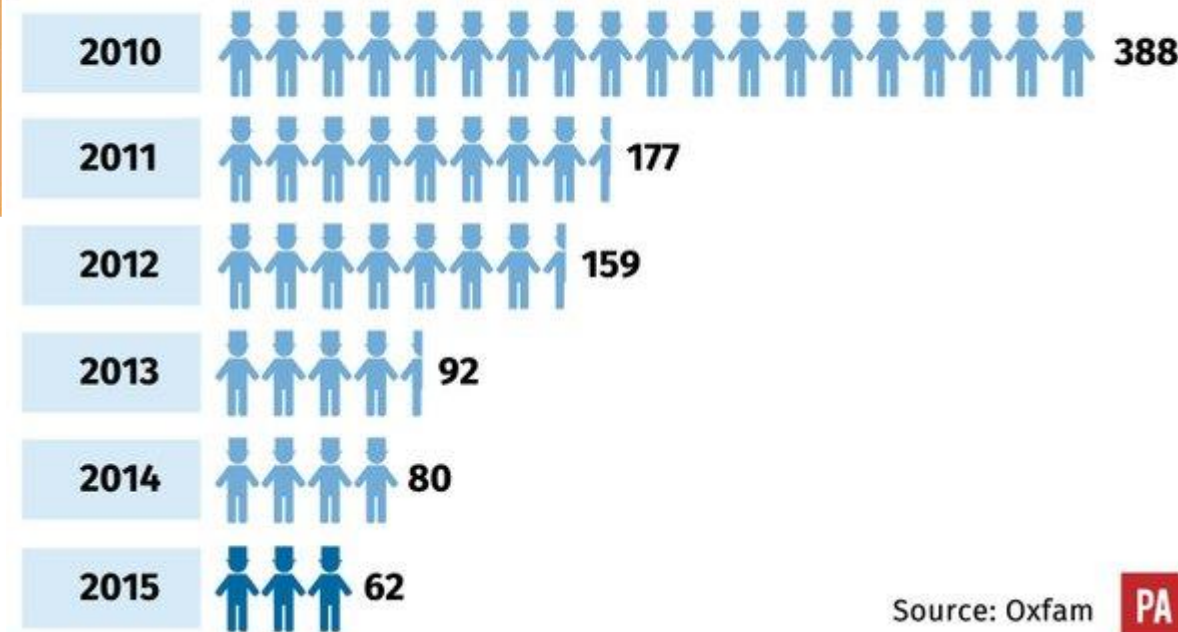
A fogyasztás (affluence)

T technológia (környezeti kár/GDP)

A világ szegényebbik felével megegyező vagyonnal rendelkező leggazdagabb emberek száma

Number of billionaires owning as much as the poorest half of the world's population

Ma már a Föld leggazdagabb 62 embere többet birtokol,
mint a 7,350 milliós emberiség szegényebbik fele, azaz a
leggazdagabb 62 = 3 675 000 000 szegényebb

Összefoglaló gondolatok hét pontban

az emberi gazdálkodáshoz

1. Minden tevékenységhez anyag és energia szükséges. Ezek mennyisége bizonyos határig csökkenthető, de nem tüntethető el.
2. Az emberiség fantasztikus gyarapodása az utóbbi 2-3 évszázadban („Antropocén”) a kezdeti bőséges nyersanyagforrásoknak (főleg a fosszilis energiahordozóknak: szén, olaj, gáz) köszönhető.
3. Véges földi lehetőségeink mellett nincs végtelen növekedés.
4. A véges forrás és nyelő globális tünetei (klímaváltozás, termőtalaj-pusztulás, biodiverzitás csökkenés, óceán-savasodás, édesvíz-hiány, stb.) a korlátok figyelmeztető jelei.
5. A gazdasági növekedés terén paradigmaváltás szükséges. Ha ezt nem tesszük meg az emberiség túlélése forog kockán.
6. A gazdaságilag fejlett országok további növekedése etikátlan, mivel ez a teljes emberiség számára elérhetetlen (ökológiai lábnyom!).
7. A „szak”emberek véleménye nem mindig helytálló, mivel többnyire nem rendszerszemléletben fogalmazódik meg. A rendszerelméleti alapon álló problémakezelés még nem jellemző.

És egy javaslat: Legyen cél az emberi jólét, s ehhez eszköz a gazdaság.
(Ma cél a gazdasági növekedés, ehhez az ember „erőforrás”.)

Az eszközök tökéletesítése és a célok összezavarása, úgy tűnik, ez a mi problémánk. (A.Einstein)

Utolsó figyelmeztetés?

- “We risk the entrenchment of these global disparities and unless we act in a manner that fundamentally changes their lives, the poor of the world may lose confidence in their representatives and the democratic systems to which we remain committed, seeing their representatives as nothing more than sounding brass or tinkling cymbals.”
 - Political Declaration, WSSD, Johannesburg, 11 –15.
- “If I have all the eloquence of men or angels, but speak without love, I am nothing more than sounding brass or tinkling cymbals.”
St Paul to the Corinthians I. 13 1.